

Regeringens proposition

1976/77: 155

om ändrat huvudmannaskap för vissa av de tvätterier som drivs av förenade fabriksverken

beslutad den 5 maj 1977.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga det förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

THORBJÖRN FÄLLDIN

NILS G. ÅSLING

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att riksdagen bemyndigar regeringen att på statens vägnar träffa avtal med berörda sjukvårdshuvudmän om ändrat huvudmannaskap för tretton av de tvätterier som drivs av förenade fabriksverken. Avtalen avses skola utformas i huvudsaklig överensstämmelse med de villkor som finns intagna i ett protokoll över förhandlingar mellan parterna. Huvudmannaskapsbytet avses ske den 1 januari 1978.

INDUSTRIDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1977-05-05

Närvarande: statsministern Fälldin, ordförande, och statsråden Bohman, Ahlmark, Romanus, Turesson, Gustavsson, Antonsson, Mogård, Dahlgren, Åsling, Söder, Troedsson, Mundebo, Krönmark, Ullsten, Burenstam Linder, Wikström, Johansson

Föredragande: statsrådet Åsling

Proposition om ändrat huvudmannaskap för vissa av de tvätterier som drivs av förenade fabriksverken

1 Inledning

Förenade fabriksverken (FFV) inrättades som affärsdrivande verk år 1944 och fick sin nuvarande organisation och verksamhetsinriktning den 1 juli 1976 efter riksdagens beslut vid riksmötet 1975/76 (prop. 1975/76: 122, NU 1975/76: 62, rskr 1975/76: 420). FFV är organiserat i sex sektorer nämligen försvarsmateriel, underhåll, industriprodukter (civila produkter), allmaterial (överskottsförsäljning), tvätterier och konfektion. Dessutom finns en koncernledning, sex koncernstabber och vissa serviceenheter.

2 FFV:s tvätterisektor

FFV:s verksamhet i fråga om tvätt avser främst vattentvättning samt kemisk tvättning av olika slag av persedlar i skilda textilmaterial. I anslutning till tvättningen bedrivs vidare lagning av de behandlade persedlarna samt till en del även uthyrning av persedlar. Vid sidan av tvättningen och därmed förenade uppgifter innefattar verksamheten vid ett par av tvätterierna även reparation av skodon och behandling av andra skinnpersedlar. Största delen av tvätteriverksamheten avser tvättning m. m. av persedlar i huvudsak för sjukvårdsinrättningar hos olika landsting samt ett par statliga sjukhus. Övrig tvättning gäller huvudsakligen uniformer och andra persedlar för försvaret. Skoreparationer och skinnbehandling avser enbart försvarets behov. Den nuvarande verksamheten i fråga om tvätt m. m. har direkt utvecklats ur verksamheten vid de tre centrala

tvätt- och reparationsanstalter för försvarets behov som i anslutning till FFV:s tillkomst inordnades i verket. Verksamheten förutsattes redan från början även till en del kunna tillgodose behov av tvätt vid vissa sjukvårdsinrättningar. Efter hand har verksamheten starkt ökat i omfattning.

Tvätteriverksamheten vid FFV bildar en särskild resultatenhet. Den består av tvätteriernas centralkontor i Eskilstuna, som har vissa centrala ledningsfunktioner, och 15 tvätterier på olika orter i landet, som svarar för produktionen. Tvätterierna finns i Boden, Umeå, Långsele, Östersund, Ockelbo, Karlstad, Hagfors, Eskilstuna, Norrköping, Visby, Ödeshög, Alingsås, Karlskrona, Lund och Malmö. Av dessa tvätterier äger staten elva, som förvaltas av FFV, medan vissa landstings- och primärkommuner äger de övriga fyra. Tvätterierna i Ockelbo, Karlstad, Lund och Malmö arrenderas således av FFV, som svarar för driften.

I syfte att främja samverkan mellan FFV och de dominerande kunderna landstingskommunerna och försvaret har inrättats en särskild samarbetsorganisation med rådgivande funktioner. Denna omfattar ett centralt tvätteriråd, ett försvarets tvätteriråd och ett antal lokala tvätteriråd med anknytning till de flesta tvätterierna.

Antalet anställda i tvätteriverksamheten under budgetåret 1975/76 var drygt 2 300, varav ca 75 % kvinnor. Antalet deltidsarbetande är stort. Omräknat till heltidsanställda motsvarar arbetsstyrkan drygt 1 700.

Produktionens inriktning och omfattning varierar mellan de olika tvätterierna. Vid sju av de 15 tvätterierna omfattar produktionen såväl vattentvätt som kemisk tvätt, vid sju endast vattentvätt och vid ett tvätteri endast kemisk tvätt. Reparationen av skor utförs vid tvätterierna i Långsele och Karlskrona. Vid tvätterierna i Hagfors och Ödeshög tvättas uteslutande persedlar för försvarets behov, medan nio tvätterier tvättar såväl sjukhuspersedlar som militära persedlar. Vid fyra tvätterier förekommer ingen tvätt av militära persedlar.

Den nuvarande tvätterikapaciteten uppgår till ca 345 ton per dag vid drift av tvätterierna i drygt ett skift. Produktionsprocessen består av en blandning av mekaniserade och manuella operationer. Processen omfattar många olika behandlingslinjer, som bryts i olika skeden och kräver sortering och tvärtransporter m. m. En väsentlig orsak till dessa förhållanden är att tvättgodset trots en långt driven typminskning och standardisering innehåller en mängd olika persedlar i skilda material, utformningar och storlekar. I de fall sjukvårdsinrättningar som tillhör olika landstingskommuner anlitar samma tvätteri, har överenskommelse träffats om cirkulation och sambruk av persedlar mellan de olika användarna. Härigenom uppnås väsentligt lägre kostnader för behandlingen av tvättgodset genom att märkning och sortering av det kan undvikas. En naturlig utveckling av cirkulationssystemet har ansetts vara ett uthyrningssystem, som innebär att tvätteriet även äger persedlarna och hyr ut dem i rent och reparerat skick till användarna. Ett sådant uthyrnings-

system tillämpas vid tvätteriet i Eskilstuna. Det har dock medfört vissa drifttekniska problem och oförutsett höga kostnader. Omsättningen av persedlar har blivit lägre än väntat. Ett betydande svinn av persedlar har förekommit under senare år.

Faktureringen för verksamhetsåret 1975/76 på ca 200 milj. kr. fördelades med ca 85 % på leveranser till sjukvårdsinrättningar och ca 13 % på leveranser till försvaret. Återstående ca 2 % avsåg andra kunder, främst olika vårdinstitutioner hos kommuner.

Av landets 23 landstingskommuner anlitar 18 tvätterier inom FFV. Detsamma gäller två av de tre landstingsfria kommunerna samt de två statliga sjukhusen Karolinska sjukhuset och Akademiska sjukhuset i Uppsala. Övriga sjukvårdshuvudmän driver egna tvätterier. FFV beräknas tillgodose ca 60 % av tvättbehovet för sjukvården.

När det gäller försvaret svarar FFV för all förekommande tvätt samt reparationer av skor och behandling av skinnpersedlar. Behovet av tvätt vid primärkommunala institutioner tillgodoser FFV endast till ca 6 %.

Verksamheten för sjukvårdsinrättningar hos landsting och staten och för försvaret sker i regel på grundval av långsiktiga avtal eller motsvarande mellan FFV och de olika huvudmännen. Avtalen bygger på principen att FFV skall erhålla full täckning av verksamhetens självkostnader men inte erhålla någon vinst. I fråga om försvaret och flertalet sjukvårdshuvudmän tillämpas denna princip i full utsträckning. I några avtal har däremot införts en begränsning, som innebär att de fakturerade priserna inte får stiga mera i förhållande till ett bestämt baspris än vad som motsvarar hela eller viss del av förändringarna i vissa bestämda allmänna indexserier. Denna begränsning har införts som ett incitament till rationalisering av verksamheten. Avsikten har varit att de underskott som uppkommer i början av verksamheten vid ett nytt tvätteri skall balanseras under flera kommande år för att senare under avtalstiden kunna »hämtas in» av tvätterierna.

De avtal som finns med indexbaserat s. k. takpris är hänförliga till tjänster som utförs vid tvätterierna i Eskilstuna, Karlskrona och Norrköping. Avtalet träffades i regel i slutet av 1960-talet och har en löptid av 15 år. Hittillsvarande erfarenheter av de s. k. takprisavtalen visar att kostnaderna stigit snabbare än de indexerade intäkterna. Av gjorda prognoser framgår att denna utveckling kommer att bestå under hela avtalstiden. Orsakerna här till är främst att personalkostnadsutvecklingen inom den statliga sektorn har varit betydligt snabbare än utvecklingen av lönekostnaderna inom beklädnadsfacket som ligger till grund för de indexerade intäkterna. Genom att persedelvikten minskat då nya material införts går det numera fler persedlar per kg tvätt än då avtalen slöts. Eftersom priserna är kg-baserade får FFV inte kompensation för de ökade behandlingskostnaderna som fler plagg medför. Det ackumulerade under-

skottet vid de tre tvätterierna beräknas den 31 december 1977 uppgå till ca 40 milj. kr., varav dock 13 milj. kr. har reserverats i 1975/76 års bokslut för FFV.

Den tvätteriverksamhet som bedrivs enligt angivna avtal eller motsvarande medför inte skattskyldighet till mervärdeskatt. När det gäller försvarets tvätt beror skattefriheten på att det är fråga om att tillgodose statens egna behov. I fråga om kommunernas tvätt gäller skattefrihet vid "ekonomiskt samgående" mellan staten och kommun eller mellan kommuner för verksamhet som avser visst gemensamt ändamål. Till den del verksamheten tillgodoser behov hos andra än de på detta sätt samverkande parterna medför den däremot skattskyldighet.

3 Utredningar om FFV:s tvätterisektor

Efter Kungl. Maj:ts bemyndigande år 1972 tillkallade chefen för industridepartementet sakkunniga för att utreda den framtida verksamhetsinriktningen m. m. för FFV. De sakkunniga, som antog namnet 1972 års FFV-utredning, avlämnade i juni 1974 sitt betänkande (SOU 1974: 38) FFV — Förenade fabriksverken. Utredningen föreslog att FFV:s verksamhet i ökad utsträckning skulle koncentreras till produktion och underhåll av materiel avsedd för det svenska försvaret. Med denna utgångspunkt behandlades tvätteriverksamheten vid FFV. Utredningen underströk det försörjningsmässiga sambandet som föreligger mellan tvätt av sjukvårdspersedlar och användningen av dessa vid sjukvårdsinrättningar. Detta samband och huvudmännens dominerande ställning som beställare av tjänster från tvätteriverksamheten har lett till en viss samverkan mellan FFV och landstingen i särskilda organisatoriska former. Utredningen ansåg att det fanns anledning att överväga en utveckling av denna samverkan eller ett överförande av tvätteriverksamheten till sjukvårdshuvudmännen. Utredningen föreslog därför att överläggningar skulle tas upp mellan staten och sjukvårdshuvudmännen angående formerna för fortsatt drift av tvätteriverksamheten inom FFV. Utredningen ansåg att syftet borde vara att få till stånd en tvätteriverksamhet som i lämplig form kunde drivas antingen helt av sjukvårdshuvudmännen eller gemensamt av staten och huvudmännen.

Dåvarande chefen för industridepartementet tillsatte i mars 1975 en arbetsgrupp med företrädare för bl. a. industridepartementet, FFV och sjukvårdshuvudmännen med uppgift att utreda frågan om vilka alternativ som är lämpliga för den fortsatta verksamheten vid tvätterierna. Arbetsgruppen, som antog namnet Tvätt 75, överlämnade i januari 1976 sin utredningsrapport. Efter det att utredningen färdigställts förklarade landstingsförbundets styrelse att landstingskommunerna var beredda att ta upp förhandlingar med staten rörande ett förändrat huvudmannaskap. I prop. 1975/76: 122 (s. 43) om omorganisation m. m. av förenade fabriks-

verken framhöll föredraganden att förhandlingar borde inledas med företrädare för landstingskommunerna i syfte att klarlägga villkoren för ett förändrat huvudmannaskap för tvätterierna.

4 Skrivelse från statens förhandlingsnämnd

Regeringen gavs i mars 1976 statens förhandlingsnämnd i uppdrag att föra förhandlingar med företrädare för landstingskommunerna rörande villkoren för ändrat huvudmannaskap för förenade fabriksverkens tvätterier.

Statens förhandlingsnämnd har med skrivelse överlämnat protokoll fört vid förhandlingar den 10 mars 1977 mellan statens förhandlingsnämnd och företrädare för landstingsförbundet, vissa läns landstingskommuner samt Gotlands och Malmö kommuner om ändrat huvudmannaskap för FFV:s tvätterier. Protokollet bör fogas till regeringsprotokollet i detta ärende som *bilaga*.

Av protokollet framgår att parterna är överens om att vissa landstingskommuner och Gotlands och Malmö kommuner den 1 januari 1978 skall överta FFV:s tvätterier i Boden, Visby, Alingsås, Karlskrona, Umeå, Östersund, Eskilstuna, Långsele, Norrköping, Lund, Karlstad, Ockelbo och Malmö. Avtal om överlåtelse i överensstämmelse med protokollet skall före den 1 november 1977 slutas mellan staten och var och en av de berörda sjukvårdshuvudmännen. Avtalen mellan staten och var och en av de nya huvudmännen blir preliminära till dess avtal slutits med samtliga nya huvudmän och avtalen godkänts av regeringen och samtliga berörda landstingskommuner och kommuner genom lagakraftvunna beslut. Vissa landstingskommuner och Gotlands och Malmö kommun har rätt att i sitt ställe sätta in helkommunalt bolag eller stiftelse. I och med övertagandet skall alla avtal upphöra som nu gäller mellan FFV och de övertagande landstingskommunerna och kommunerna. De nya huvudmännen inträder i statens rättigheter och skyldigheter med tvätteriernas övriga kunder. I uppgörelsen ingår vidare att vad som nu gäller beträffande mervärdeskatt för landstingskommuner och kommuner även kommer att gälla i fortsättningen. De anställda inom berörda tvätterier kommer att erbjudas anställning vid resp. tvätteri av den nya huvudmannen. De nya huvudmännen kommer från övertagandet av tvätterierna att i sin helhet ha kostnads- och betalningsansvaret för de arbetstagare som övergår till de nya huvudmännen.

I överenskommelsen förutsätts att de nya huvudmännen som skall tvätta militär tvätt skall överenskomma om samarbete med försvarets materielverk enligt ett normalavtal upprättat mellan parterna. Liknande avtal skall upprättas mellan de nya huvudmännen för tvätterierna i Karlskrona och Långsele och försvarets materielverk beträffande skoreparationsverksamheten. Avtal om samarbete skall också slutas mellan de nya

huvudmännen för tvätteriet i Eskilstuna samt Karolinska sjukhuset och Akademiska sjukhuset i Uppsala. Avtalen avses baseras på att kunderna skall betala självkostnad.

I ekonomiskt hänseende innebär överenskommelsen att staten skall betala ersättning till de nya huvudmännen för tvätterierna i Boden, Visby, Alingsås, Karlskrona, Långsele, Lund, Karlstad, Ockelbo och Malmö med tillsammans 40 930 000 kr. De nya huvudmännen för tvätterierna i Umeå, Östersund, Eskilstuna och Norrköping avses tillsammans komma att betala 43 860 000 kr. Beloppen avses komma att erläggas kontant senast den 5 januari 1978.

I överenskommelsen ingår vidare att de vid övertagandetidpunkten upptagna fordringarna på vissa landsting avseende ackumulerade underskott på ca 40 milj. kr. vid tvätterierna i Eskilstuna, Norrköping och Karlskrona skall avskrivas.

Statens förhandlingsnämnd hemställer att regeringen uppdrar åt nämnden att träffa avtal på statens vägnar med var och en av de nya huvudmännen i överensstämmelse med det upprättade protokollet.

Den av sjukvårdshuvudmännen utsedda s. k. stora förhandlingsdelegationen har den 22 mars 1977 tillstyrkt ett övertagande av tvätterierna i enlighet med protokollet.

5 Föredraganden

Inledning

Förenade fabriksverken (FFV) inrättades som ett statligt affärsverk år 1944. Till FFV fördes vid bildandet bl. a. tre tvätterier inom försvaret. Verksamheten bedrivs f. n. i 15 tvätterier. Av dessa ägs fyra av sjukvårdshuvudmännen, men arrenderas av FFV som svarar för driften. 18 landstingskommuner och två landstingsfria kommuner samt de två statliga sjukhusen har avtal eller motsvarande med FFV om persedeltvätt.

Verksamheten vid tvätterierna avser såväl vattentvätt som kemisk tvätt. Vidare förekommer lagning av behandlade persedlar och även uthyrning av persedlar. Vid ett par av tvätterierna repareras skor m. m. för försvarets räkning. Av verksamheten faller numera ca 85 % på sjukvårdshuvudmännen. Dessa har sålunda på ett markant sätt kommit att bli den dominerande kundgruppen. Återstående kapacitet ianspråkats främst för försvarets behov. Tvätteriverksamheten bildar en särskild resultatenheter inom FFV. Inom denna finns, förutom tvätterierna, också ett tvätteriernas centralkontor i Eskilstuna med vissa ledningsfunktioner. Under budgetåret 1975/76 var drygt 2 300 personer anställda inom tvättsektorn. På grund av att antalet deltidsarbetande är stort motsvarar detta drygt 1 700 heltidsanställda. Faktureringen under samma budgetår uppgick till ca 200 milj. kr.

Chefen för industridepartementet anförde i prop. 1975/76: 122 om

omorganisation av Förenade fabriksverken m. m. att förhandlingar borde inledas med företrädare för landstingskommunerna i syfte att klarlägga villkoren för ett förändrat huvudmannaskap för tvätterierna. Statens förhandlingsnämnd fick i mars 1976 i uppdrag att uppta sådana förhandlingar.

Ändrat huvudmannaskap för FFV:s tvätterier

Statens förhandlingsnämnd har i skrivelse anmält att protokoll har upprättats mellan statens förhandlingsnämnd och företrädare för landstingsförbundet, vissa läns landstingskommuner samt Gotlands och Malmö kommuner om ändrat huvudmannaskap för tretton av de tvätterier FFV driver. Av protokollet framgår att parterna är överens om att berörda landstings- och primärkommuner den 1 januari 1978 skall överta de tvätterier som de f. n. utnyttjar.

Avtal om överlåtelse i överensstämmelse med i protokollet upptagna villkor skall före den 1 november 1977 slutas mellan staten och var och en av de i protokollet upptagna huvudmännen. Förhandlingsuppgörelse avses dessförinnan träffas mellan de nya huvudmännen och berörda personalorganisationer om löne- och pensionsvillkor för personal vid tvätterierna. Avtalen mellan staten och var och en av de nya huvudmännen blir preliminära till dess avtal slutits med samtliga nya huvudmän och avtalen godkänts av regeringen och samtliga berörda landstings- och primärkommuner genom lagakraftvunna beslut.

Enligt överenskommelsen skall de nya huvudmännen inträda i statens rättigheter och skyldigheter enligt med vissa externa kunder träffade avtal. Vidare skall de statliga kunder som f. n. betjänas av FFV:s tvätterier även i fortsättningen anlita tvätterierna. Mellan de nya huvudmännen och staten skall upprättas avtal som reglerar detta samarbete. Enligt överenskommelsen skall avtalen grundas på självkostnadsprincipen.

För egen del anser jag det naturligt att huvudmannaskapet för tvätterierna nu övergår till sjukvårdshuvudmännen. Dessa svarar f. n. för ca 85 % av beläggningen vid FFV:s tvätterier. Tvättförsörjningen är en viktig del i det totala försörjningssystemet för sjukvården. Det torde enligt min mening vara mest rationellt att en och samma huvudman svarar för såväl inköp och användning som tvätt av sjukhuspersedlar. Om sjukvårdshuvudmännen nu får ansvaret för sin tvättgodsförsörjning bör förutsättningarna att bygga upp rationella systemlösningar ökas. Ett ändrat huvudmannaskap innebär också att den av riksdagen beslutade verksamhetsinriktningen för FFV kan fullföljas.

Vid ett ändrat huvudmannaskap är det ett väsentligt statligt intresse att avtal träffas med de nya huvudmännen för tvätterierna så att tvättförsörjningen för försvaret och andra statliga kunder kan tryggas även i fortsättningen. I den träffade överenskommelsen har enligt min mening statens intresse i detta avseende blivit tillgodosett. Sälunda kommer såväl

försvaret som Karolinska sjukhuset och Akademiska sjukhuset i Uppsala att även i fortsättningen vara kunder hos de tvätterier som nu betjänar dem. Liksom hittills varit fallet kommer de statliga kunderna att få sin tvätt utförd till självkostnadspris.

FFV:s tvätterier i Hagfors och Ödeshög tvättar enbart för försvaret. Dessa tvätterier ingår inte i den nu träffade överenskommelsen med sjukvårdshuvudmännen. Eftersom enbart militär tvätt kan vara en för smal bas för att i fortsättningen trygga en jämn beläggning vid dessa tvätterier bör kompletterande beläggning söka erhållas. I avsikt att uppnå detta syfte avser jag att ta initiativ till förhandlingar med tänkbara intressenter.

F. n. gäller, att mervärdesskatt regelmässigt inte utgår på tvätt som vid FFV:s tvätterier utförs åt staten, landstingskommun eller kommun. Motsvarande skattefrihet bör gälla även i fortsättningen i fråga om tvätt som utförs åt intressenterna i den nya organisationen.

Enligt överenskommelsen skall de arbetstagare som den 31 december 1977 är anställda vid ett tvätteri kunna, om vederbörande så önskar, erhålla anställning vid samma tvätteri hos den nye huvudmannen. Förhandlingar mellan de nya arbetsgivarna och personalorganisationerna avses bli upptagna snarast.

Tvätteriernas centralkontor i Eskilstuna har två huvuduppgifter. Den ena är att vara ett administrativt sammanhållande organ för tvätterisektorn inom FFV, dvs. att svara för bl. a. budgetering, redovisning, personal och kundkontakter. Den andra är att svara för sektorns utvecklingsverksamhet samt att planera och genomföra investeringsverksamheten inom sektorn.

Den första huvuduppgiften för tvätteriernas centralkontor kommer att falla bort genom huvudmannaskapsbytet, eftersom varje huvudman kommer att svara för dessa funktioner. Den andra huvuduppgiften rörande tvätteriernas tekniska utveckling och investeringsplanering kan endast i begränsad omfattning övertas av de nya huvudmännen. Såväl staten som de nya huvudmännen anser att den unika kompetens som finns hos denna del av tvätteriernas centralkontor bör bevaras. Enligt vad jag har erfarit pågår överläggningar i frågan.

Den ekonomiska delen av överenskommelsen med sjukvårdshuvudmännen innebär att staten skall betala ersättning till sjukvårdshuvudmännen för tvätterierna i Boden, Visby, Alingsås, Karlskrona, Långsele, Lund, Karlstad, Ockelbo och Malmö med tillsammans 40 930 000 kr. För tvätterierna i Umeå, Östersund, Eskilstuna och Norrköping erlägger de nya huvudmännen till staten sammanlagt 43 860 000 kr.

De överenskomna beloppen är enligt min uppfattning skäligen med tanke på statens resp. de nya huvudmännens rättigheter och förpliktelser enligt överenskommelsen. Vid framräkningen av beloppen har bl. a. räknats in att de för staten oförmånliga avtalen med indexklausul kommer

att upphöra betydligt tidigare än om avtalen hade fullföljts. För vissa av tvätterierna kommer vissa större investeringar att behöva vidtas efter övertagandet.

De nya huvudmännen övertar från övergången kostnads- och betalningsansvaret för de arbetstagare som övergår till de nya huvudmännen vad beträffar löner och pensioner och övriga med anställningen förenade kostnader. Några ytterligare krav med anledning av förhandlingarna med personalorganisationerna kan inte ställas från huvudmännen.

Kunderna vid tvätterierna i Eskilstuna, Norrköping och Karlskrona har med FFV slutit s. k. takprisavtal. Dessa avtal innebär att kunder skall till FFV betala självkostnad för utförda tjänster. Det pris som kunderna enligt avtalet behöver betala har dock maximerats till att från en viss nivå vid avtalstidens början utvecklas med ett index, som har grundats på kostnadsutvecklingen inom beklädnadsindustrin. Kostnadsutvecklingen inom FFV har emellertid varit snabbare än vad avtalet medger i fråga om priskompensation. Detta har medfört att underskott uppstått vid de tre tvätterierna. Avsikten har varit att dessa underskott skall kunna hämtas in under avtalstiden genom att kostnadsnivån senare skulle kunna sjunka under intäktsnivån. FFV har därför aktiverat underskotten som fordran på kunderna. Den samlade fordran vid tidpunkten för övertagandet beräknas uppgå till ca 40 milj. kr. FFV har genom avsättning i bokslutet för verksamhetsåret 1975/76 reserverat 13 milj. kr.

För egen del anser jag att de förutsättningar som förelåg när de s. k. takprisavtalen ingicks helt har ändrats. Det finns inte längre några förutsättningar att hämta in de hittills ackumulerade underskott som har samlats under de gällande tvättavtalens löptid. I samband med att tvätterierna överläts till sjukvårdshuvudmännen avser jag att föreslå att den fordran som motsvaras av de ackumulerade underskotten helt skrivs av.

Jag föreslår att regeringen begär riksdagens bemyndigande att för statens del träffa avtal med de berörda sjukvårdshuvudmännen i huvudsaklig överensstämmelse med den överenskommelse som den 10 mars 1977 har träffats mellan parterna. Jag avser att senare återkomma beträffande de medelsanvisningar m. m. som behövs för att fullfölja avtalen.

6 Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att bemyndiga regeringen att i huvudsaklig överensstämmelse med vad jag har förordat träffa avtal med berörda sjukvårdshuvudmän om ändrat huvudmannaskap för vissa av de tvätterier som drivs av förenade fabriksverken.

7 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga det förslag som föredraganden har lagt fram.

Bilaga

Protokoll, fört vid förhandlingar den 10 mars 1977 mellan statens förhandlingsnämnd och företrädare för Landstingsförbundet, Uppsala m. fl. läns landstingskommuner samt Gotlands och Malmö kommuner om ändrat huvudmannaskap för FFV:s tvätterier.

Närvarande: *Statens förhandlingsnämnd*

L Rydback

B Eriksson

P Tegnér

H Jelf

S Nilsson

Landstingsförbundet, Uppsala m. fl. läns landstingskommuner samt Gotlands och Malmö kommuner

R Hedlund

B R Eriksson

K-O Andersson

P Ericsson

H Johansson

P O Brorsson

A Hedberg

1 §

Parterna är överens om att nedanstående landstingskommuner och Gotlands kommun skall den 1 januari 1978 övertaga angivna tvätterier på i detta protokoll angivna villkor.

Norrbottens läns landstingskommun

Tvätteriet i Boden

Gotlands kommun

Tvätteriet i Visby

Hallands läns landstingskommun,

Älvsborgs läns landstingskommun och

Skaraborgs läns landstingskommun

tillsammans

Tvätteriet i Alingsås

Kronobergs läns landstingskommun,

Kalmar läns landstingskommun och

Blekinge läns landstingskommun

tillsammans

Tvätteriet i Karlskrona

Västerbottens läns landstingskommun

Tvätteriet i Umeå

Jämtlands läns landstingskommun

Tvätteriet i Östersund

Uppsala läns landstingskommun,

Södermanlands läns landstingskommun och

Västmanlands läns landstingskommun

tillsammans

Tvätteriet i Eskilstuna

Västernorrlands läns landstingskommun

Tvätteriet i Långsele

Östergötlands läns landstingskommun

och Jönköpings läns landstingskommun

tillsammans

Tvätteriet i Norrköping

De landstingskommuner som övertager tvätterierna i Alingsås, Karlskrona, Umeå, Eskilstuna och Norrköping samt Gotlands kommun har rätt att i sitt ställe sätta in helkommunalt bolag eller stiftelse.

Om Kalmar eller Jönköpings läns landstingskommun beslutar att inte deltaga i övertagandet av tvätterierna i Karlskrona respektive Norrköping, skall respektive tvätteri övertagas av Kronobergs och Blekinge läns landstingskommuner respektive Östergötlands läns landstingskommun.

2 §

Parterna är överens om att nedanstående landstingskommuner och Malmö kommun skall den 1 januari 1978 övertaga driften av angivna tvätterier på i detta protokoll angivna villkor.

Malmöhus läns landstingskommun	Tvätteriet i Lund
Värmlands läns landstingskommun	Tvätteriet i Karlstad
Gävleborgs läns landstingskommun	Tvätteriet i Ockelbo
Malmö kommun	Tvätteriet i Malmö

Malmöhus läns landstingskommun och Malmö kommun har rätt att i sitt ställe sätta in helkommunalt bolag eller stiftelse.

3 §

I och med övertagandet den 1 januari 1978 upphör alla avtal mellan FFV och de övertagande landstingskommunerna och kommunerna.

De nya huvudmännen inträder i statens rättigheter och skyldigheter enligt med nedanstående kunder träffade avtal.

Tvätteriet i Karlskrona	Karlskrona kommun
	Oskarshamns kommun
	Ronneby kommun
	Statens Järnvägars centralförvaltning
	Kalmar läns landstingskommun i det fall landstingskommunen inte blir delägare i tvätteriet. (Avtalet gäller t. o. m. den 31 december 1979 enligt brev från FFV den 6 december 1976).
Tvätteriet i Ockelbo	Gävle kommun
	Ockelbo kommun
Tvätteriet i Östersund	Östersunds kommun
Tvätteriet i Långsele	Statens Järnvägars centralförvaltning
Tvätteriet i Norrköping	Statens Järnvägars centralförvaltning
	Jönköpings läns landstingskommun i det fall då landstingskommunen inte blir delägare i tvätteriet.

4 §

De tjänster som i 1 och 2 §§ avsedda helkommunala bolag eller stiftelser utför åt hel- eller delägande landstingskommuner och kommuner, skall undantagas från skatteplikt enligt lagen om mervärdesskatt. Sådant undantagande skall för återstående avtalstid också gälla för de i 3 § 2 st nämnda kunder som nu är befriade från mervärdesskatt.

5 §

Arbetstagare som den 31 december 1977 är anställd vid ett tvätteri skall om vederbörande så önskar från och med den 1 januari 1978 erhålla anställning vid samma tvätteri hos den nye huvudmannen.

Protokollsanteckning av företrädarna för Landstingsförbundet m. fl.

De nya huvudmännen avser att erbjuda personalen, som avses i denna paragraf, anställning fr. o. m. den 1 januari 1978 med tillämpning av landstingens och kommunernas gällande löne- och pensionsavtal.

6 §

Staten behåller kostnads- och betalningsansvaret för pensioner och livräntor som börjat utgå före den 1 januari 1978.

De nya huvudmännen övertager från och med den 1 januari 1978 kostnads- och betalningsansvaret för de arbetstagare som övergår till de nya huvudmännen vad beträffar löner, semester, pensioner och övriga med anställningen förenade kostnader.

Protokollsanteckning

Staten betalar kontant till varje arbetstagare som övergår i tjänst hos ny huvudman ersättning för intjänad men inte uttagen semester.

7 §

För samtliga tvätterier gäller att diverse förnödenheter såsom tvättmedel, bränsle etc. överlåtes till gällande dagspris per den 31 december 1977. Hos FFV inestående medel för tvätterierna per den 31 december 1977 för fastighetsunderhåll skall överföras till de nya huvudmännen.

Staten står för samtliga kostnader för erforderliga lantmäteriförrättningar och de nya huvudmännen skall vara befriade från skyldighet att erlägga kostnader för lagfart.

8 §

På grund av statens respektive de nya huvudmännens rättigheter och förpliktelser enligt 1—3 samt 5 och 6 §§ skall ersättning utbetalas enligt nedanstående sammanställningar.

A Staten betalar ersättning till de nya huvudmännen för nedan angivna tvätterier med följande belopp.

Tvätteriet i Boden	4 720 000 kronor
Tvätteriet i Visby	1 030 000 kronor
Tvätteriet i Alingsås	6 540 000 kronor
Tvätteriet i Karlskrona	12 470 000 kronor
Tvätteriet i Långsele	50 000 kronor
Tvätteriet i Lund	3 940 000 kronor
Tvätteriet i Karlstad	5 470 000 kronor
Tvätteriet i Ockelbo	3 690 000 kronor
Tvätteriet i Malmö	3 020 000 kronor

B De nya huvudmännen för nedan angivna tvätterier betalar ersättning till staten med följande belopp.

Tvätteriet i Umeå	1 400 000 kronor
Tvätteriet i Östersund	2 520 000 kronor
Tvätteriet i Eskilstuna	36 340 000 kronor
Tvätteriet i Norrköping	3 600 000 kronor

Beloppen förutsätter att FFV utför investeringar vid tvätterierna enligt PM "Sannolika investeringar i FFV-tvätterierna 1976-07-01—1977-12-31" den 13 januari 1977 och att inventarier inköps under 1977 för i FFV PM den 9 mars 1977 angivna belopp.

De ekonomiska regleringarna enligt ovan skall kontant betalas senast den 5 januari 1978.

9 §

De vid tvätterierna i Karlskrona, Eskilstuna och Norrköping fram t. o. m. den 31 december 1977 ackumulerade underskotten avskrivs.

10 §

De nya huvudmännen för tvätterierna i Boden, Visby, Alingsås, Karlstad, Karlskrona, Ockelbo, Umeå, Östersund och Långsele skall med försvarets materielverk (FMV) överenskomma om samarbete enligt normalavtal som skall fastställas i särskild överenskommelse mellan parterna i förevarande avtal.

Protokollsanteckning av statens förhandlingsnämnd

Statens förhandlingsnämnd förutsätter att överenskommelse om överförande av tvätt från tvätteriet i Långsele till tvätteriet i Östersund slutes mellan Västernorrlands läns landstingskommun och Jämtlands läns landstingskommun.

11 §

Avtal om samarbete skall slutas mellan de nya huvudmännen för tvätteriet i Eskilstuna och Karolinska sjukhuset (KS) och Akademiska sjukhuset i Uppsala (UAS). Avtalen skall grundas på självkostnadsprincipen.

12 §

De nya huvudmännen för tvätterierna i Karlskrona och Långsele skall övertaga vid respektive tvättteri bedriven skoreparationsverksamhet.

De i första stycket nämnda huvudmännen skall med FMV sluta 10-årigt avtal med 5 års uppsägning grundat på självkostnadsprincipen. FMV skall under avtalstiden garantera viss minimivolym per kalenderår.

13 §

De nya huvudmän som övertager avtal från FFV och de som sluter avtal med FMV, KS och UAS skall vid beräkningen av självkostnaden grunda kapitalkostnaderna på från FFV övertagna tillgångar till av FFV bokfört värde den 31 december 1977 såsom ingångsvärde.

14 §

Avtal om överlåtelse i överensstämmelse med detta protokoll skall före den 1 november 1977 slutas mellan staten och var och en av de i 1 och 2 §§ nämnda huvudmännen under förutsättning att förhandlingsuppgörelse dessförinnan träffats mellan de nya huvudmännen och berörda personalorganisationer om löne- och pensionsvillkor för personal vid tvätterierna.

Träffade avtal mellan staten och var och en av de nya huvudmännen blir inte gällande förrän avtal slutits med samtliga ovan nämnda nya huvudmän och avtalen godkänts av regeringen och av samtliga i 1 och 2 §§ nämnda landstingskommuner och kommuner genom beslut som vinner laga kraft.

Protokollsanteckning av företrädarna för Landstingsförbundet m. fl.

Det förutsättes att staten fullgör erforderliga informations-, varsel- och dylika åtgärder enligt lagar och avtal.

Detta protokoll är upprättat i två exemplar, av vilka statens förhandlingsnämnd och Landstingsförbundet tagit var sitt.

Stockholm den 10 mars 1977

För statens förhandlingsnämnd

Lennart Rydback

Hans Jelf

För Landstingsförbundet, Uppsala
m. fl. läns landstingskommuner
samt Gotlands och Malmö kommuner

Rune Hedlund

Bror R Eriksson

Karl-Olof Andersson

Paul Ericsson

Harry Johansson

/ P O Brorsson